هونەری شانۆگەری پێویستی بە هەرەوەزە

ئەگەر داوا لە وێنەکێشێک بکەین بە دەست و پەنجە ڕەنگینەکانی وێنەیەکمان بۆ بکێشێت، سەیر دەکەین هەندێ پێنووس و فڵچەی ڕەنگاوڕەنگ لە خۆی کۆ دەکاتەوە و دەست دەکات بە وێنەکێشانەوە. ئەمجا کە تەواوی کرد پێشانمان دەدادت و دەڵێ فەرموون ئەم وێنەیەم بۆ کێشاونەوە.

بەڵام لەو هونەرەدا کە لە سەر شانۆدا ئەنجام دەدرێت تەنیا یەک کەس هەموو کارەکان ناکات. بگرە گەلێک هونەرمەند وەک وێنەگر، ڕێنیشاندەر، لێکۆڵەر، ئەندازیاری دیمەن و کارەبایی، مۆسیقا هەڵبژێر، ئەکتەر و نووسەر، هەرەوەزی لێدەکەن و بە یەکەوە هونەرێکی سەر شانۆ پێشکەش دەکەن.

کەواتە ئەم هونەرە سەربەخۆ نیە و تێکەڵە لە چەن هونەرێکی تر، بەڵام ئەوەی زۆرتر پێویستە بۆ سەرکەوتنی ئەم هونەرە چیرۆکێکی باش و نایابە. ئەوەی چیرۆک بۆ شانۆ دەنووسێت، دەبێ هونەری شانۆ چووبێتە ناو مێشک و دڵ و دەروونیەوە. ئەو وتانەی کە دەیاننووسێت، دەبێت تەواو قسەی ئەوانە بێت کە بە ناویانەوە دەئاخوێ. بۆ نموونە ئەگەر لە سەر زمانی جوتیارێکی ناوچەیەکی تایبەتی کوردستان قسەی کردبێت، دەبێ ڕادەی تێگەیشتن و جۆری گوزەران و بیرکردنەوەی ئەو جوتیارە لەو ناوچەیەدا بزانێت و شتێک نەنووسێت و نەڵێت کە لە قسەی ئەو نەچێت!

Copyright © Kurdi.fi

ئەمە لە لایەک و لە لایەکی تریشەوە ئەو نووسەرە دەبێ بە باشی شارەزای دڵ و دەروون و شێوەی هەڵسووکەوت و بیرکردنەوەی ئەو خەڵکە بێت کە چیرۆکەکە دەخوێننەوە یان لە سەر شانۆ دەیبینن.

ئەمانە هەمووی جگە لەوەن کە هەر نووسەرەی دەبێ بیروباوەر و ڕوانگەی تایبەتی خۆی لەمەڕ ڕوداوە کۆمەڵایەتیەکان هەبێت، شتی زۆر تاقی کردبێتەوە و قووڵ بڕوانێتە ژیان، تا توانایی و بەرفراوانی فکری و زەینی خۆی بە باشی لە نووسین و بەرهەم هێنانی دەقی نووسراوەکاندا بەکار بێنێت.

ئەگەر نووسەر بەو شێوە ئاماژە پێکراوە بتوانی دەقی نووسراوەکانی ئامادەی شانۆ بکات، بە دڵنیاییەوە دەتوانێ چاوەڕوانی گردەوە بوونی خەڵکێکی زۆر لە دەوری بەرهەمەکانی بکات. بەڵام ئەگەر چی لە باراندا نەبوو و نەیتوانی نووسراوەیەکی باش و بەهێز ئامادە بکات، خەڵک ڕوو لە چیرۆکەکانی وەردەگێڕن.

لە لای خەڵکەوە نووسەر ڕابەرە، نەک بێبار و بیروباوەڕ. خەڵک دەیانهەوێت نووسەر بیانهەژێنێت و تەزوو بە لەشیاندا بێنێت، نەک سارد و بێ مەیلیان کات وخوێن لە لەشیاندا بمەیەنێت. لە ڕوانگەی گشتی خەڵکەوە نووسەر دەبێ ئازا و نەبەز و چاونەترس بێت، نەک ترسەنۆک و چاوشۆر و کڕنۆشبەری بێ چۆن و بۆی دەسەڵات، کە بە فوویەک ڕۆحی دەربچێت!

نووسەری بە توانا ئەو کەسەیە بەر لەوەی بۆ بینینەوەی ڕێگەی گەیشتن بەئامانجەکانی گەل، یان بۆ گەشانەوەی کۆمەلگە حەول بدات و چرا لە مێشکی خەڵکدا هەڵبگیرسێنێت، مێشکی خۆی ڕووناک کردبێتەوە و ڕێگەی خۆی دەسنیشان کردبێت. بەکارهێنانی ئەو مەرجانە دەبێتە هۆی ئەوەی کە نووسەر بتوانێ لە چیرۆکنووسی بۆ شانۆدا تا ڕادەیەکی زۆر سەرکەوتوو بێت.

Copyright © Kurdi.fi

گرنگ نیە کە باسێکی گرنگ و بە بایەخ بنووسین، بەڵکوو گرنگ ئەوەیە کە باسەکە لە سەر بیروباوەڕێکی بنەڕەتیی وا دامەزرابێت کە پەلوپۆی بە هەموو لایەکی چیرۆکەکەدا هاویشتبێت و گیانی وەبەر نابێت! چونکە بە بێ بیروباوەڕی بناغەیی، حیکایەتەکە بێ گیان دەبێت و مردار دەبێتەوە. ئەگەریش بیروباوەڕەکە بێ بنەڕەت و بێ مانا، یان لاواز و سەر لێ شێواو بوو، ئەوە داستانەکە ژێرە و زەبەر دەکات و سەرتاپای دەڕوخێنێت.

ئەوەشمان نابێ لە بیر بچێ کە بیروباوەڕە بنچینەییەکە دەبێت ڕوون و دیار بێت، دەنا هەرەس دێنێت و پرش و بڵاو دەبێتەوە، چونکە هەوێنی چیرۆکەکە بیروباوەڕە بنەڕەتیەکەیە.

دوای دەستنیشانکردنی بیروباوەڕە بنەڕەتیەکە، ئەمجا نۆرەی پلاندانان یان ڕەنگڕشتن بۆ دروستکردنی چیرۆکەکە دێت. هونەرمەندی وا هەیە ڕەنگێکی تۆخ بۆ چیرۆکەکە دەڕێژێت، هەندێکی تر هەن هەروا لە مێشکی خۆیاندا دایدەڕێژن و ئەمجا لە کاتی نووسیندا درێژەی پێدەدەن. هونەرمەندیش هەیە پێشەکی هیچ پلانێک دانانێت و لە کاتی نووسیندا دایدەنێت، بەڵام ئەوەی دواییان چیرۆکەکە تێکدەدات و لاوازی دەکات.

ئەم پلان و ڕەنگڕشتن و داڕشتنە پێی دەڵێن: «سێناریۆ». دوای ئەوەش دەست بە نووسین دەکرێت. نووسینیش شتێکی زۆر هاسان نیە. لە پێشەوە باسمان کرد کە نووسەر دەبێت چۆن بێت بۆ ئەوەی لە کارەکەیدا سەرکەوتووبێت و بەرهەمەکەی بە پێز بێت و نەڕمێت. ئەو کەسەی چیرۆک بۆ شانۆ

Copyright © Kurdi.fi

دەنووسێت، دەبێ هەوڵ بدات ڕوداوەکان لە ناو ژیان و کۆمەڵگادا چۆن ڕوو دەدەن هەروا بیاننوسێتەوە و ماکی ڕووداوەکە وەک خۆی بنوێنێتەوە.

بۆ نموونە ئەگەر باسی ئەوەی کرد کە ژنومێردێک لە یەک جیا بوونەتەوە، نابێت یەکسەر بە دوو وشە بیلێت و بیبڕێتەوە، چونکە لە ژیاندا وا نیە! بەڵکو لە پێشدا ناخۆشیەک ڕوو دەدات، ئەمجا تووڕەبوون، شەڕ و کێشەی ناوخۆیی، دڵشکان، ئازار، دڵتەنگی، گوزەران نەکردن و لە ئاکامدا لەیەک ترازانی بنەماڵە و دابڕان و جیابوونەوە ڕوو دەدات.

شتێکی تریش لە داستان بۆ شانۆ نووسیندا هەیە، ئەویش جۆری گفتوگۆی ئەو کەسانەیە کە شانۆگەر و بەشدارانی ناو چیرۆکەکەن، چونکە تا جۆری گفتوگۆ گەرموگوڕتر و بەسۆزتر بێت، چیرۆکەکە سەرکەوتووتر دەبێت. ئەگەر گفتوگۆکان خاو و بێهێز بوون، چیرۆکەکەش بێ چێژ و تام دەکەن.

ئەمانەی باس کران، بنچینە و ناوەڕۆکن لە چیرۆک بۆ شانۆ نووسیندا. بەمانە تێدەگەیت کە هونەری شانۆگەری ئاوێتەیە و تەنیا نواندنی تاقە هونەرێک نیە. ئەوانەی خەریکی ئەو هونەرەن، دەبێت شانۆیان خۆش بوێت و هەوڵ بدەن فێربوونی ئەو هونەرانە لە خۆیان دا گەشە پێبدەن کە زانینیان بۆ شانۆگەرێک پێویستە. تێبکۆشن لە بوارەکانی زانستی و هونەری ژیاندا خۆ زیاتر پەروەردە بکەن و بزانن کە لە چ چاخێک دا دەژین و ئەو دەورە پێویستی بە چی و بە چ ئامانجگەلێک هەیە..

Copyright © Kurdi.fi

گفتوکۆ:

١. ناوی ئەوانەی بەشداری هەرەوەزی هونەری شانۆگەری دەبن بنووسە: ....

....

....

....

٢. دەبێت نووسەری چیرۆک بۆ شانۆ چ جۆرە کارزانیەکی هەبێت؟ وە چیرۆکەکە دەبێت چۆن بێت؟

....

....

....

....

....

٣. ئەو مەرجانەی لە هونەری شانۆگەریدا هەن چین؟ ....

....

....

....

٤. لە وانەکە خورتبەوە، دوو دانە پرسیاران ببینەوە و وەڵامەکەشیان بنووسەوە: ....

....

....

....

....

....

....

....

....

Copyright © Kurdi.fi